

PASVEIKINIMAS A. BARANAUSKO IR A. VIENUOLIO-ŽUKAUSKO MEMORIALINIO MUZIEJAUS 90-MEČIO JUBILIEJAUS PROGA

Prieš 120 metų – 1897 m. birželio 19 d. – Plungės dvaro svečių knygoje Antanas Baranauskas įrašė žodžio ir širdies, meilės ir nuoširdumo manifestui tinkančius žodžius:

Po šituo stogu

Viešėt patogų.

Čia kožnas žodis

Širdį parodys.

Čia tikra širdis

Per lūpas girdis.

Čia mes visi, maloniai pakviesti ir susirinkę į didelį garsiųjų anykštėnų sukurto paminklo jubiliejinį paminėjimą, suprantame ir jaučiame šios šventės visas prasmines dimensijas – praeities, dabarties, ateities, prasmę į aukštį, į plotį, į gylį, į širdį, į protą.

Čia jaučiama stipri lietuvių kalbos ir istorijos, lietuvių tautos kūrybinės galios ir ją išreiškusių Anykštėnų klasikų Antano Baranausko, Antano Vienuolio-Žukausko, Jono Biliūno kūrybinio darbymečio vaisių užkrečianti energetika. Čia jaučiamos klasikų tarpusavio sąsajos. Jos mums aiškios ir kartu mįslingos, skatinančios jas pažinti, tyrinėti, apie jas kalbėti.

Panašiai mįslingas ir šitas virš mūsų plytintis mėlynas Anykštėnų stogas. Kai vėlus vakaras sutemus uždegioja žvaigždes, tai nesurasi, kur prasideda ir kur baigiasi Grįžulo ratų kelias, iki kur tęsiasi Septynių šienpjovių pievos, kur pranyksta Sietyno pabirusios žvaigždės, kur veda Paukščių takas – ar prie Puntuko ir Karalienės liūno, ar prie Vorutos, ar prie Rubikių ežero pasiklausyti paskendusios Anykščių bažnyčios varpų skambėjimo? Graži ir mįslinga Anykštėnų aukšta dangiška pastogė.

Taip čia, po šituo nepasiekiamu stogu, šioje gilios Atminties žemėje, šitame Kieme ir name, greta Klėtelės, šalia Žaliojo namo, nesurasi, kur prasideda, kur baigiasi Poeto ir vyskupo, kur prasideda ir kur nueina Antano Vienuolio-Žukausko takas. Taip mintimis ir vaikštai kaip po laiko išretintą Anykščių Šilėlį, jausdamas didžiųjų anykštėnų dvasią, kvėpuodamas Saulėje įkaitusiais laiko dienų sakais, slidinėdamas ant pabertų lyg skujos akmenėlių.

Gera viešėti po šia padange, šiame dvasinės auros sklidiname Kieme, kurio brangias vertybes mums saugo darbštūs, išradingi Antano Baranausko ir Antano Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus direktorius Antanas Verbickas, kuratorius Tautvydas Kontrimavičius, fondų saugotoja Vida Zasienė, visi muziejininkai, čia esančio turtingo palikimo tyrinėtojai, reikšmingų leidinių autoriai.

Nepaprastai jautiesi šioje erdvėje. Čia mus pakvietusieji gerieji žmonės sudarė mums galimybę pabūti šioje istorijos ir dabarties išpūdžių sklidinoje aplinkoje. Jos dovanas mes dar ilgai jausime pargrįžę namo, dėkosime šeiminiukams.

Antanas Tyla,
Anykščiai, 2017 06 13.